

Foto: L.M.A. van der Werff

Stichting Razzia Monument Rotterdam

**Kamer van Koophandel
Rotterdam**
77939050

RSIN nummer
8612062665

Culturele ANBI status
Goedkeuring Belastingdienst
9 juni 2020

Bankrekening ABN AMRO
NL63 ABNA 0881 346 179

Website
www.razziamonument.nl

Facebook
[www.facebook.com/
razziamonument](https://www.facebook.com/razziamonument)

Redactie Nieuwsbrief
Rob B. Tol
Jan Willem Cleijpool
info@razziamonument.nl

Van het bestuur

Sinds de eerste nieuwsbrief in november 2020 zijn we in een reusachtige stroomversnelling terechtgekomen.

In deze editie nemen we u vol trots mee in de huidige stand van zaken bij de realisatie van het monument voor de slachtoffers van de razzia van Rotterdam en Schiedam in 1944.

Het vrijwilligersteam is aanzienlijk gegroeid. De fondsen-werving komt goed op stoom. De belangstelling voor de razzia neemt steeds meer toe door de toenemende bekendheid van ons initiatief. Er komt ook een interessant schoolproject, waardoor veel jongeren worden betrokken.

De samenwerking met diverse professionele partijen en partners is bemoedigend en waardevol. Al met al zien we de toekomst van het project met vertrouwen tegemoet.

Vriendelijke groet namens,
Stichting Razzia Monument Rotterdam

Werkgroepen en vrijwilligers

Het realiseren van een monumentaal kunstwerk is een project dat veel aandachtspunten met zich meebrengt. Inmiddels is een groep van ongeveer 25 vrijwilligers nauw betrokken. Meerdere werkgroepen richten zich elk op een specifiek aandachtsgebied, zoals bijvoorbeeld contacten met gemeentelijke instanties, fondsenwerving, communicatie, scholenprojecten en historische informatie. Verderop in deze nieuwsbrief stellen wij **Rob B. Tol** voor, hij houdt zich bezig met public relations en communicatie.

Bestuur

Het bestuur is uitgebreid met **Angela van Rijn** (financieel directeur CroonWolterDros Rotterdam).

Zij is verantwoordelijk voor de financiële verslaglegging en de bewaking van de culturele ANBI status.

Ambassadeur

Met genoegen kunnen we berichten, dat **Gerard Cox** als onbezoldigd ambassadeur is verbonden aan ons project. Als vaste columnist van de Oud Rotterdammer gaat hij regelmatig aandacht besteden aan de voortgang van het initiatief. Hieronder ziet u zijn column in de editie van 6 april 2021. Een interview volgt in de volgende editie van onze nieuwsbrief.

Fondsenwerving

Piet Jan Heijboer, directeur van CroonWolterDros Rotterdam, heeft een team samengesteld voor het werven van donaties bij bedrijven en culturele fondsen. Het team bestaat verder uit de volgende personen:

- **Jan van Merwijk** - Directeur Stadion Feyenoord
- **Ron Kooren** - Directeur Albeda
- **Richard Jongste** - Directeur Maasmond
- **Jos van der Vegt** - President Commissaris Ahoy
- **Hans Peters** - Directeur Eneco

Meer informatie: info@razziamonument.nl

Iets heel anders, ze belden mij in verband met de grote razzia van 11 november 1944. Velen van u zullen zich dat nog herinneren, ik in ieder geval wel. 52.000 mannen, ik wist niet dat het er zó veel waren, zijn toen van de straat geplukt en gedeporteerd naar Duitsland om daar slavenarbeid te verrichten. Je hoort er nooit zoveel over omdat het niet in Amsterdam was, maar het was natuurlijk een levensgrote ramp. Denk maar eens aan die hongerwinter die er aan kwam, en al die vrouwen en kinderen die daar doorheen moesten zonder man of vader. Nog los van het lot van die mannen zelf. Die hebben er, zoals dat dan gaat meestal zelf niet veel over los gelaten toen ze terug waren; je wilt het achter je laten, “voortuit, we gaan de stad opbouwen”, nou, dat is gelukt. Maar behalve een plaquette ergens in de Kuip, waar ze alvorens vervoerd te worden naar toe waren gedreven, en waarvan niemand weet waar die hangt, is er van die treurige en zeer ingrijpende gebeurtenis nergens in de stad een gedenkteken, laat staan een monument.

Ik weet nog goed hoe die mannen in de loop van de dag bij ons over de Bree kwamen, in lange rijen, bewaakt door soldaten die in mijn herinnering grote houten knuppels in de hand hadden. Later bleek dan mijn ome Japie, die cipier was op de Noordsingel, er ook bij was, die was 's ochtends van zijn fiets geplukt; maanden later zagen wij hem pas terug, uitgeput en van top tot teen onder de luizen. Een paar wakkere geesten hebben nu de handen ineengeslagen om ergens in de stad een monument ter herinnering aan dit vreselijke gebeuren op te richten. En of ik van dit streven “ambassadeur” wilde zijn. Dat vind ik een grote eer, en ik heb dit voorstel hartstochtelijk aanvaard. En hoe dit allemaal verder gaat, daar zal ik u even hartstochtelijk van op de hoogte houden.

Gerard Cox

Even voorstellen

Rob B. Tol is sinds begin van dit jaar actief betrokken bij onze stichting. Hij werkt als vrijwilliger mee aan onze mediacampagne en zet zich met zijn netwerk in voor fondsenwerving. Rob stelt zich aan u voor.

Ook mijn inmiddels overleden vader werd na de razzia als dwangarbeider in Duitsland tewerkgesteld. Net als vele anderen vertelde hij niet of nauwelijks over zijn ervaringen. Tot voor kort wist ik zelfs niet waar mijn vader, toen 21 jaar, als dwangarbeider te werk werd gesteld. Hij heeft altijd gezwegen over deze periode. Als ik er naar vroeg zei hij altijd: "Ik had het nog niet zo slecht, we ritselden wat groente en fruit bij boeren in de buurt". Een paar keer heeft hij wel verteld dat hij bij de bevrijding in 1945 tussen allerlei vuurgevechten terecht kwam van Duitsers, Russen en Geallieerden.

Helaas heb ik van hem geen aantekeningen of documenten uit die tijd gevonden. Door veel te lezen over het onderwerp, probeer ik me voor te stellen, wat hij meegemaakt moet hebben. Sinds ik bij de organisatie van het monument ben betrokken, krijg ik er wel meer beeld bij. Veel van de vreselijke ervaringen, zoals angst, honger en heimwee zijn onderdeel van de gemeenschappelijke trauma's.

Archieftip

Van initiatiefnemer Jan Willem Cleijpool, kreeg ik de tip om eens te zoeken in het **Arolsenarchief**. Daar zijn met enig geluk wel wat gegevens van dwangarbeiders te vinden. Op die manier kwam ik er achter, dat mijn vader moest werken in een machinefabriek in Maagdenburg aan de Elbe.

Razziamonument komt er'

ROTTERDAM | Het monument ter nagedachtenis van de razzia van Rotterdam komt er. Daar is initiatiefnemer René Versluis van overtuigd. Bij de herdenking volgend jaar op 10 en 11 november moet het lukken om het gedenkteken te onthullen. „Dat voelt als een morele plicht, omdat er nu nog wat overlevenden zijn die daar dan bij kunnen zijn”, aldus Versluis, zelf een dwangarbeider.

De razzia was op 11 november 1944. Ruim 50.000 Rotterdamse mannen werden opgepakt en gedeporteerd naar Duitsland. Daar werden ze tewerkgesteld.

Vorig jaar, 75 jaar na dato, heeft voor deze razzia. Hij stek dat het in de oorlog de tweede keer was dat Rotterdam in het hart werd getroffen.

Dwangarbeider

Konink- en documentatiecentrum BKOR, dat zich richt op alle openbare kunstwerken in Rotterdam, gaf hem gelijk. Er is geen plek om te herdenken. Samen met Jan Willem Cleijpool, eveneens een zoon van een dwangarbeider, richtte Versluis daarom stichting Razzia Monument Rotterdam op. „We hebben zo'n honderd vrijwilligers

lijstje van zo'n vijf plekken geworden. Een deel heeft een relatie met de razzia, omdat het verzamelen waren van opgepakte personen. Denk dan aan het Feyenoordstadion en het voormalige bevestigingskantoor bij de Parksluizen. „Andere hebben die link niet, maar die stellen we voor omdat het fantastisch, aldus Versluis. Ze ondersteunen bij het vinden van een kunstenaar.

De stichting is begonnen met de geldinzameling via haar website razziamonument.nl. Het benodigde bedrag is onbekend, omdat de kunstenaar en het ontwerp nog gekozen moeten worden.

DE TIJD DRINGT VOOR HET RAZZIA MONUMENT ROTTERDAM

Sinds 2007 worden er jaarlijks herdenkingen georganiseerd in Stadion Feyenoord, dat tijdens de razzia van november 1944 een militair verzamelpunt was. Helaas is er geen toegankelijk, centraal herdenkingslocatie was. Helaas is er geen toegankelijk, centraal herdenkingslocatie was. Helaas is er geen toegankelijk, centraal herdenkingslocatie was.

Razzia herdenking en Razzia Monument Rotterdam

Op 10 en 11 november was het 76 jaar geleden dat de grote razzia van Rotterdam en Schiedamschen plaatsvond. Daarbij werden 52.000 jonge mannen van 17 tot 40 jaar als dwangarbeider door de bezetter afgevoerd. Vanwege de coronamaatregelen kon de traditionele herdenking niet in de Kuip plaatsvinden. Daarmee werd op 10 november door het Razzia Monument Rotterdam een alternatief herdenkingsprogramma samengesteld. In dat kader hield de burgemeester zijn herdenkings toespraak in de raadzaal, voorafgaand aan de raadsvergadering van die dag. Dinsdag dag is door RTV Rijnmond een indrukwekkend interview uitgezonden met René Versluis, zoon van een slachtoffer. Radio Rijnmond heeft daarnaast een interview uitgezonden met René Versluis, zoon van een slachtoffer. Hij is mede-initiatiefnemer van Razzia Monument Rotterdam. Deze stichting zet zich in voor het realiseren van een waardig en duurzaam monument op een prominente plek in de stad. Inmiddels wordt in samenwerking met de gemeente gekozen naar een geschikte plek in de stad. Hiervoor wordt in samenwerking met de gemeente gekozen naar een geschikte plek in de stad. Hiervoor wordt in samenwerking met de gemeente gekozen naar een geschikte plek in de stad.

Razzia Monument Rotterdam

Het is dit jaar 77 jaar geleden, in de tweede wereldoorlog van 17 tot 40 jaar oud huis aan huis werden opgepakt en afgevoerd als dwangarbeider naar Duitsland. Het betrof hier levensgevaarlijk werk en de gedwongen tewerkstelling in Duitsland diep ingrijpend. Tot op dit moment is er geen openbaar monument ter nagedachtenis van de razzia in Rotterdam. De Stichting Razzia Monument Rotterdam zet zich in om op 10 november 2021 te komen tot onthulling van een waardig en zichtbaar razzia monument op een prominente plek in of rond het centrum van Rotterdam. In Rotterdam starten nu acties om de benodigde geldelijke middelen te verzamelen. MKB Rotterdam Rijnmond en VNO-NCW Rotterdam-Rijnmond ondersteunen dit initiatief van harte. Het zou ongelooflijk zijn zijn als veel mensen dit geweldige initiatief met een bijdrage willen ondersteunen.

Aandacht voor het razzia monument in pers en nieuwsbrieven

Razziamonument is een...

Meer informatie →

De geschiedenis van de Rotterdamse razzia tijdens burgerschapslessen

In het najaar van 2021 gaat Albeda MBO & bedrijfsopleidingen binnen de lessen burgerschap aandacht besteden aan de geschiedenis van de razzia en het monument. Albeda is nauw betrokken bij het initiatief om een monument tot stand te brengen voor de slachtoffers.

Wil Albeda (foto rechts), naamgever van de school, was een bekend econoom en vanaf midden jaren 1960 zeer actief in de politiek (zo was hij lid en voorzitter van de Eerste Kamer, formateur en minister van Sociale Zaken).

Wat bijna niemand weet, is dat ook Wil Albeda na de razzia van 1944 tewerkgesteld werd in Duitsland. Toevallig is, dat zijn zoon **Hein Albeda** en initiatiefnemer van het monument, **René Versluis**, vroeger bij elkaar in de klas zaten op de middelbare school. René heeft contact gelegd met Hein en het idee ontstond om studenten uit Rotterdam te betrekken rondom de aandacht voor de razzia. Hein legt uit: "Mijn vader was zich na zijn deportatie heel bewust van het feit, dat je vrijheid niet zomaar hebt en dat er omstandigheden zijn die dat ineens kunnen veranderen. Hij gaf mensen graag mee dat solidariteit en elkaar helpen in tijden van nood heel belangrijk is. Ik weet zeker dat mijn vader trots zou zijn met de komst van een monument en de betrokkenheid van de studenten van Albeda hierbij."

Huidig voorzitter van het College van Bestuur van Albeda, **Ron Kooren**, heeft zijn volledige inzet beloofd om zo goed als mogelijk te helpen met het realiseren van de doelstellingen van de stichting Razzia Monument Rotterdam.

Aandacht

"Dat Albeda aandacht aan de razzia wil geven in de lesprogramma's van de colleges is fantastisch. Zo worden de slachtoffers niet vergeten en geven we de geschiedenis door aan de nieuwe generatie. We hopen dat veel scholen in Rotterdam dit voorbeeld zullen volgen", aldus René Versluis.

Herdenking

Studenten van Albeda zullen betrokken zijn bij deze herdenking. Hoewel het monument dan nog niet gereed zal zijn, is dan hopelijk de plaats van het toekomstige monument en de gekozen kunstenaar en het ontwerp al wel bekend.

Informatie

Voor meer informatie over de themawEEK en de burgerschapslessen kan contact opgenomen worden met **Renée Marcelis** | Projectleider Team Next, e-mail: r.marcelis@albeda.nl

Locatie en ontwerp

Samenwerking

Voor het selecteren van een locatie en een geschikte kunstenaar is een belangrijke samenwerking tot stand gekomen met het **Programma Beeldende Kunst Openbare Ruimte (BKOR)** en de Commissie Straatnamen en Gedenktekens Rotterdam.

Het BKOR heeft als doel de stadscollectie te beheren in opdracht van gemeente Rotterdam. Vanuit dit programma wordt nauw samengewerkt met de hiervoor genoemde commissie. De commissie heeft zich over een schriftelijke aanvraag gebogen met daarin het inhoudelijke plan en wijze van financiering. Het BKOR heeft **Marjolijn van der Meijden** aangesteld als coördinerend projectmanager.

Kunstproject

Vier kunstenaars zijn door BKOR geselecteerd en zij hebben in maart 2021 een opdracht gekregen voor het maken van een schetsontwerp. Dit gebeurde op basis van een long-list die eind 2020 in opdracht van BKOR samengesteld werd door adviseur **Charlotte Martens** (o.m. curator Kunsthof/Atelier Joep van Lieshout). De kennismakingsrondes met de kunstenaars en initiatiefnemers hebben daarna plaatsgevonden onder leiding van BKOR. Uit de vier schetsontwerpen wordt een voorkeur gekozen. De uiteindelijke keuze wordt gemaakt door een door BKOR samengesteld comité waarin ook de initiatiefnemers en een vertegenwoordiger van Stadsontwikkeling zijn opgenomen.

Criteria

Ter beoordeling van de schetsontwerpen is een aantal inhoudelijke criteria opgesteld:

- Monumentale wijze van verbeelding, waarbij emoties als leed en gevoelens van uitsluiting, maar ook de trauma's van het oorlogsgeweld en impact op de achterblijvers aan de orde zijn.
- De locatie doet recht aan zowel de individuele beleving van de toevallige voorbijganger als de collectieve beleving van de jaarlijkse herdenkingsbijeenkomst.
- Uitstraling van het onderliggende verhaal van niet alleen direct betrokkenen, maar ook met het Rotterdam van nu en het Rotterdam van morgen.
- Het kunstwerk heeft een unieke plaats binnen de beeldencollectie van de gemeente Rotterdam, heeft een duurzaam karakter en is vandalismebestendig.

Locatie

In 2020 is in samenspraak met landschapontwerper **Monique Marijnissen** (gemeente Rotterdam) een geschikte locatie voor het razzia monument gezocht. Daarbij trad **Astrid Sanson** (voormalig directeur Stadsontwikkeling) op als adviseur van de stichting Razzia Monument Rotterdam. De locatie wordt later bekend gemaakt in afwachting van ambtelijke goedkeuring.

Financiële steun

Wilt u een financiële bijdrage leveren aan het monument? U kunt uw gift overmaken op:

Bankrekening:

NL63 ABNA 0881 346 179

Ten name van:

Stichting Razzia Monument Rotterdam

Vanwege onze culturele ANBI status kunnen particuliere en zakelijke giften fiscaal vriendelijk worden gedaan. Meer informatie is te vinden op de website van de [Belastingdienst](#).

Onze donateurs

Naast het toenemend aantal donaties die we van particulieren mogen ontvangen, is ook veel dank verschuldigd voor de financiële steun van onder andere:

croonwolter&dros | TBI

Planning project

Uitgangspunt is dat tijdens de jaarlijkse herdenking van de razzia in november 2021 het definitieve ontwerp zal kunnen worden gepresenteerd.

Verdere intentie is om het monument te onthullen tijdens de herdenking in november 2022.

Woord van dank

Wij zeggen hartelijk dank aan al onze vrijwilligers en donateurs voor de steun die wij, al sinds de prille start, mogen ontvangen. Dit legt een stevige basis voor de realisatie van ons plan.

Ook zijn we verheugd over de professionele aanpak en support van zowel **BKOR** als van de **gemeente Rotterdam**.

Daarnaast zijn we bijzonder veel dank verschuldigd voor de onvoorwaardelijke steun van:

- **Albeda - MBO & bedrijfsopleidingen**
- **Stadion Feijenoord**
- **RTV Rijnmond**

STADION
FEIJENOORD

In de volgende editie verwachten we weer veel goed nieuws te kunnen melden, zoals onder andere de bekendmaking van zowel de locatie als het schetsontwerp van het monument.

Vriendelijke groet namens,

Stichting Razzia Monument Rotterdam

René Versluis en Jan Willem Cleijpool

Mail: info@razziamonument.nl